

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІІ МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан ІІ медичного факультету,
доцент Полковніков Ю.Ф.

«01»_червня_2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ

назва навчальної дисципліни

підготовки магістра педіатрії

галузі знань **22 "Охорона здоров'я"**

спеціальності **228 "Педіатрія"**

кваліфікації професійної "Лікар-педіатр"

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Студентської ради

Протокол № 01/06

від «01» червня 2021р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні спільної Вченої Ради

медичних факультетів

Протокол № 9

від «01» червня 2021р.

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: д. філос. н., професор Утюж Ірина Геннадіївна

e-mail: utyh13@ukr.net

Кафедра: суспільних дисциплін

Адреса: пр. Маяковського, 26

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Філософія медицини»

Кількість кредитів з дисципліни: 90 годин / 3 кредити ECTS (лекцій - 0, практичних занять – 20, СРС – 70).

3. Семестр: 5

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: знання, що здобуті на курсах «Філософія» «Історія медицини».

Постреквізити: створює необхідні передумови для швидкої адаптації майбутньому фахівцю до роботи в клініці та інших реабілітаційних соціально-медичних закладах

Здатність до визначення основних принципів етики та філософсько - деонтологічних проблем у професійній діяльності

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Філософія медицини» створює необхідні передумови для швидкої адаптації майбутньому фахівцю до роботи в клініці та інших реабілітаційних соціально-медичних закладах, надає правове підґрунтя його професійної діяльності, формує здатність до філософських роздумів про актуальні проблеми науки в цілому і медицині зокрема.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

– *інтегральна:*

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– *загальні:*

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність працювати в команді.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

– спеціальні (фахові, предметні):

- Здатність до визначення основних принципів етики та філософсько-деонтологічних проблем у професійній діяльності.
- Усвідомлення громадянських прав, свобод і обов'язків при проведенні фахової діяльності.
- Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря з наданням морально-етичної та правової оцінки його дій.
- Здатність до проведення заходів щодо організації надання медичної допомоги на етичних та деонтологічних засадах.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни: досягнення основних кінцевих цілей, визначених Освітньою програмою 228 «Педіатрія». Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія медицини» є розвиток здібностей формування цілісного філософського світорозуміння через синтезування набутих знань з фахових та гуманітарних дисциплін, вміння застосовувати набуті філософські знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття, для створення програм соціального розвитку суспільства в медичній сфері.

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

- формування знань щодо моральної сторони діяльності людини в медицині;
- формування знань та умінь для реалізації професійної діяльності у соціальній взаємодії, заснованій на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікації майбутньої професійної діяльності як соціально значущої для здоров'я людини;
- формування знань щодо законодавчих документів, які регулюють відносини між суб'єктами у сфері охорони здоров'я на рівні держави та міжнародному рівні, виховання глибокої переконаності в необхідності неухильного дотримання етичних і моральних норм, правил і принципів у своїй практичній діяльності;
- формування поваги до життя та гідності здорової і хворої людини, інтереси яких завжди повинні оцінюватися вище від інтересів науки або суспільства;
- формування знань та навичок використання результатів самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності;
- формування вмінь аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності;
- формування навичок здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації;
- формування вміння дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати у команді;
- формування вміння аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній

діяльності;

- формування вміння ідентифікувати та аналізувати конфліктні ситуації, що виникають на стику медицини, біології, філософії та юриспруденції, та визначати конкретні шляхи їхнього розв’язання.

5.4 Зміст навчальної дисципліни: Програма навчальної дисципліни складається з 3 тематичних блоків: годин 90/ 3 (лекцій – 0, практичних занять –20, СРС – 70);

Тематичний блок 1.

Тема: Історико-філософський аналіз основних медичних доктрин

Семінар 1. Формування і розвиток медичного дискурсу в класичну епоху.

Семінар 2. Дискурсивні практики медицини в умовах некласичної парадигми.

Семінар 3. Філософський аналіз медицини в контексті постнекласичної парадигми.

Тематичний блок 2.

Тема : Соціально-філософські аспекти медичних дискурсивних практик

Семінар 4. Репресивні фігури в медицині (на прикладі клініки). Психіатрична влада.

Семінар 5. Психоаналіз як область медичного дискурсу та «невдоволення культурою».

Семінар 6. Теорія особистості і теорія медицини. Постнекласичний психоаналіз.

Феномен фігуративної сексуальності.

Тематичний блок 3.

Тема: Логіко-методологічні проблеми медичного дослідження

Семінар 7. Філософське осмислення науки і методологічних засад наукового дослідження

Семінар 8. Методологічний інструментарій в медицині.

Семінар 9. Філософсько-методологічні проблеми визначення основних понять медицини.

Семінар 10. Особливості організації діяльності реабілітаційних закладів: методологічні проблеми.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

№ пп	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
<u>Тематичний блок 1 Загальні питання філософії медицини: історія виникнення та розвитку.</u>			
1	Тема 1. Історико-філософський аналіз основних медичних доктрин	С - 8 год., СРС - 20 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Філософія медицини».
<u>Тематичний блок 2. Соціально-філософська інтерпретація проблемного поля медицини</u>			
2	Тема 2. Соціально-філософські аспекти медичних дискурсивних практик	С – 8 год, СРС – 30 год	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Філософія медицини».
<u>Тематичний блок 3. Філософія науки та медицини</u>			
3	Тема 3. Логіко-методологічні проблеми медичного дослідження.	С – 4 год., СРС – 20 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Філософія медицини»

6. Самостійна робота студента

№ п/п	Т е м а	Кількість годин
1	Тема 1. Семінар 1. Формування і розвиток медичного дискурсу в класичну епоху.	5
2	Тема 1. Семінар 2. Дискурсивні практики медицини в умовах некласичної парадигми.	5
3	Тема 1. Семінар 3. Філософський аналіз медицини в контексті постнекласичної парадигми.	10
4	Тема 2. Семінар 4. Репресивні фігури в медицині (на прикладі клініки). Психіатрична влада.	10
5	Тема 2. Семінар 5. Психоаналіз як область медичного дискурсу та «невдоволення культурою».	10
6	Тема 2. Семінар 6. Теорія особистості і теорія медицини. Постнекласичний психоаналіз. Феномен фігуративної сексуальності.	10
7	Тема 3. Семінар 7. Філософське осмислення науки і методологічних засад наукового дослідження.	10

8	Тема 3. Семінар 8. Методологічний інструментарій в медицині.	5
9	Тема 3. Семінар 9. Філософсько-методологічні проблеми визначення основних понять медицини.	5
	РАЗОМ	70

Консультативна допомога: щотижнево за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: самостійна робота студентів оцінюється під час проходження студентом on-line курсу «Філософія медицини». Оцінка «Зараховано» за курс виставляється лише студентам, яким зараховані усі заняття з курсу.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1. Основна література

Основна

1. Утюж І. Г. Філософія медицини. Online курс. ЗДМУ, 2018 р.
2. Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти: колективна монографія / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця та ін. // Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. – 172 с. (Ухвалено до друку рішенням Вченої ради ЗДМУ протокол № 2 від 28 вересня 2020).
3. Філософія медицини – інтелектуально-науковий проект ХХІ ст.: теоретико-методологічні аспекти // Утюж І. Г., Спиця Н. В., Сепетий Д. П. // Збірник матеріалів І-ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини», 2020, 2021 р.р.
4. Ковальова О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н.А., Герасимчук Н.М. Деонтологія в медицині: підручник. Харків, 2014.– 258 с.
5. Кривонос М.В., Алексеєнко А.П. Філософські соціально-екологічні проблеми медицини, Харків, - 2015. – 215 с.
6. Турак Й.А. Етичні і правові основи медичного втручання з погляду лікаря-практика. - Ужгород: Закарпаття, 2015.– 192 с.

Допоміжна

1. Алексеєнко А.П., Лісовий В.М. Соціально-філософські та етичні проблеми медицини. Харків, Колегіум. - 2010. – 340 с.
2. Запорожан В. М. Етюди про моральність. Нооетичний аспект / В. М. Запорожан. – Одеса : ОНМедУ, 2015. – 160 с.
3. Гіппократ. Етика і загальна медицина / Під ред. С.Ю. Трохачева; Пер. з древнегреч. – К. «Грамота», 2016 – 345 с.
8. Ковальова О.М., Вітенко І.С., Лісовий В.М. Біоетика, 2014. – 203с.
9. Ковальова О.М., Лісовий В.М. Біоетичні аспекти клінічної практики і наукових досліджень. Харків – 2015. – 95с.
10. Поттер В.Р. Біоетика – міст в майбутнє. – К.: Вид. В. Карпенко, 2012 – 216 с..

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1. Види контролю

- Підсумковий (залік)

8.2. Форми контролю

Підсумковий контроль здійснюється у формі **заліку** після завершення вивчення дисципліни. Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано». Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з «Деонтології в медицині», виконав завдання всіх семінарських занять, визначених тематичним планом, самостійно опрацював всі теми он-лайн курсу. Дисципліна вважається зданою успішно, при середній арифметичній оцінці 3,0-5,0 яка потім переводиться у 200-бальну систему.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми модулю з дисципліни.

Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.